

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 11.5.2020
COM(2020) 188 final

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

**σχετικά με την εφαρμογή της οδηγίας 2012/29/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και
του Συμβουλίου, της 25ης Οκτωβρίου 2012, για τη θέσπιση ελάχιστων προτύπων
σχετικά με τα δικαιώματα, την υποστήριξη και την προστασία θυμάτων της
εγκληματικότητας και για την αντικατάσταση της απόφασης-πλαισίου 2001/220/ΔΕΥ
του Συμβουλίου**

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1. Ιστορικό

Η οδηγία 2012/29/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Οκτωβρίου 2012, για τη θέσπιση ελάχιστων προτύπων σχετικά με τα δικαιώματα, την υποστήριξη και την προστασία θυμάτων της εγκληματικότητας και για την αντικατάσταση της απόφασης-πλαisiού 2001/220/ΔΕΥ του Συμβουλίου (οδηγία για τα δικαιώματα των θυμάτων ή οδηγία) εκδόθηκε βάσει του άρθρου 82 παράγραφος 2 της ΣΛΕΕ. Θεσπίζει ένα σύνολο δικαιωμάτων για τα θύματα της εγκληματικότητας και αντίστοιχες υποχρεώσεις για τα κράτη μέλη. Η οδηγία για τα δικαιώματα των θυμάτων είναι η βασική πράξη σε επίπεδο ΕΕ που εφαρμόζεται σε όλα τα θύματα της εγκληματικότητας. Αποτελεί ακρογωνιαίο λίθο της πολιτικής της ΕΕ για τα δικαιώματα των θυμάτων.

Η ΕΕ έχει εκδώσει επίσης διάφορες πράξεις που καλύπτουν τις ειδικές ανάγκες των θυμάτων συγκεκριμένων ειδών εγκλημάτων (όπως τα θύματα της τρομοκρατίας¹, τα θύματα της εμπορίας ανθρώπων² ή τα παιδιά που πέφτουν θύματα σεξουαλικής εκμετάλλευσης³). Οι πράξεις αυτές συμπληρώνουν την οδηγία για τα δικαιώματα των θυμάτων και βασίζονται σ' αυτήν.

Η οδηγία είναι δεσμευτική για όλα τα κράτη μέλη με εξαίρεση τη Δανία.

Προκειμένου να διευκολυνθεί η έγκαιρη και ορθή μεταφορά της οδηγίας από τα κράτη μέλη στο εθνικό τους δίκαιο, η Επιτροπή δημοσίευσε τον Δεκέμβριο του 2013 έγγραφο καθοδήγησης⁴.

Το 2018 το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο δημοσίευσε έκθεση σχετικά με την εφαρμογή της οδηγίας⁵, η οποία βασιζόταν σε μελέτη του 2017⁶. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εξέτασε

¹ Οδηγία (ΕΕ) 2017/541 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Μαρτίου 2017, για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και την αντικατάσταση της απόφασης-πλαisiού 2002/475/ΔΕΥ του Συμβουλίου και για την τροποποίηση της απόφασης 2005/671/ΔΕΥ του Συμβουλίου, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX%3A32017L0541>.

² Οδηγία 2011/36/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Απριλίου 2011, για την πρόληψη και την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και για την προστασία των θυμάτων της, καθώς και για την αντικατάσταση της απόφασης-πλαisiού 2002/629/ΔΕΥ του Συμβουλίου, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/el/TXT/?uri=CELEX%3A32011L0036>. Όσον αφορά την εφαρμογή της, ανατρέξτε στην «Έκθεση για τη μεταφορά της οδηγίας στο εθνικό δίκαιο» [COM(2016) 722 final], στην «Έκθεση για τους χρήστες» [COM(2016) 719 final] και στις εκθέσεις προόδου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής COM(2016) 267 final και COM(2018) 777 final, ενώ όσον αφορά δράσεις που εστιάζουν στο θύμα, λαμβάνουν υπόψη τις ιδιαιτερότητες κάθε φύλου και έχουν ως γνώμονα το παιδί: https://ec.europa.eu/anti-trafficking/publications/eu-anti-trafficking-action-2012-2016-glance_en και https://ec.europa.eu/anti-trafficking/sites/antitrafficking/files/eu_anti-trafficking_action_2017-2019_at_a_glance.pdf.

³ Οδηγία 2011/93/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2011 σχετικά με την καταπολέμηση της σεξουαλικής κακοποίησης και της σεξουαλικής εκμετάλλευσης παιδιών και της παιδικής πορνογραφίας και την αντικατάσταση της απόφασης-πλαisiού 2004/68/ΔΕΥ του Συμβουλίου, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=celex%3A32011L0093>.

⁴ Έγγραφο καθοδήγησης της ΓΔ Δικαιοσύνης σχετικά με τη μεταφορά στο εθνικό δίκαιο και την εφαρμογή της οδηγίας 2012/29/ΕΕ, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ΓΔ Δικαιοσύνης, Δεκέμβριος 2013, https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/13_12_19_3763804_guidance_victims_rights_directive_eu_en.pdf.

επίσης την οδηγία για τα δικαιώματα των θυμάτων στο πλαίσιο γενικής μελέτης σχετικά με την ποινική δικονομία στην ΕΕ, η οποία δημοσιεύτηκε το 2018⁷. Το 2019 διάφορα ενδιαφερόμενα μέρη δημοσίευσαν πρόσθετες εκθέσεις σχετικά με την υλοποίηση και εφαρμογή της οδηγίας⁸.

1.2. Σκοπός και κύρια στοιχεία της οδηγίας

Στόχος της οδηγίας είναι να εξασφαλίσει ότι όλα τα θύματα της εγκληματικότητας τυγχάνουν της δέουσας πληροφόρησης, υποστήριξης και προστασίας, και είναι ικανά να συμμετέχουν στην ποινική διαδικασία. Σύμφωνα με την οδηγία, τα θύματα αναγνωρίζονται και αντιμετωπίζονται με σεβασμό, ευαισθησία, εξατομικευμένη, επαγγελματική και χωρίς διακρίσεις προσέγγιση από όλους τους παράγοντες που έρχονται σε επαφή μαζί τους. Ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δίνεται σε θύματα με ειδικές ανάγκες με σκοπό την προστασία τους από δευτερογενή θυματοποίηση, αντεκδίκηση και εκφοβισμό. Τα θύματα αυτά έχουν επίσης πρόσβαση σε υπηρεσίες ειδικής υποστήριξης. Επιπλέον, η οδηγία απαιτεί, όταν το θύμα είναι παιδί, πρωταρχικό κριτήριο να είναι το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού.

Η οδηγία εφαρμόζεται σε όλα τα θύματα χωρίς διακρίσεις, ανεξάρτητα από το καθεστώς διαμονής τους. Εφαρμόζεται σε όλες τις ποινικές διαδικασίες που διεξάγονται στα κράτη μέλη της ΕΕ, ανεξάρτητα από τον χρόνο και τον τόπο τέλεσης του εγκλήματος.

Η οδηγία παρέχει στα θύματα δικαίωμα ενημέρωσης, δικαίωμα να κατανοούν και να γίνονται κατανοητά, δικαίωμα πρόσβασης σε υποστήριξη και προστασία ανάλογα με τις ατομικές τους ανάγκες, καθώς και ένα σύνολο δικονομικών δικαιωμάτων.

Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχει ερμηνεύσει την οδηγία μία φορά – στην υπόθεση Gambino και Hyka⁹. Στην εν λόγω υπόθεση, το Δικαστήριο αποφάνθηκε επί των κινδύνων υπονόμευσης του δικαιώματος προστασίας των θυμάτων και του δικαιώματος χορήγησης αποζημίωσης εντός εύλογης προθεσμίας (άρθρα 18 και 16 της οδηγίας, αντίστοιχα) λόγω πρόσθετων ακροάσεων που ενδέχεται να διεξαχθούν βάσει

⁵ Έκθεση που αφορά την εφαρμογή της οδηγίας 2012/29/ΕΕ για τη θέσπιση ελάχιστων προτύπων σχετικά με τα δικαιώματα, την υποστήριξη και την προστασία θυμάτων της εγκληματικότητας [2016/2328(INI)], 14 Μαΐου 2018, https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-8-2018-0168_EL.html.

⁶ The Victims' Rights Directive 2012/29/EU. European Implementation Assessment (Οδηγία 2012/29/ΕΕ για τα δικαιώματα των θυμάτων. Αξιολόγηση της ευρωπαϊκής εφαρμογής), PE 611.022, Δεκέμβριος 2017, [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2017/611022/EPRS_STU\(2017\)611022_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2017/611022/EPRS_STU(2017)611022_EN.pdf).

⁷ Criminal procedural laws across the European Union – A comparative analysis of selected main differences and the impact they have over the development of EU legislation (Ποινική δικονομία ανά την Ευρωπαϊκή Ένωση – Συγκριτική ανάλυση επιλεγμένων βασικών διαφορών και του αντικτύπου τους στην εξέλιξη της νομοθεσίας της ΕΕ), PE 604.977, Αύγουστος 2018, [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2018/604977/IPOL_STU\(2018\)604977_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2018/604977/IPOL_STU(2018)604977_EN.pdf).

⁸ Στις εκθέσεις αυτές περιλαμβάνονται: έκθεση του ειδικού συμβούλου του προέδρου Juncker, Joëlle Milquet, με τίτλο «Strengthening victims' rights: from compensation to reparation» (Ενίσχυση των δικαιωμάτων των θυμάτων: από την αποζημίωση στην αποκατάσταση) που δημοσιεύτηκε τον Μάρτιο του 2019, τέσσερις εκθέσεις του Οργανισμού Θεμελιωδών Δικαιωμάτων σχετικά με τη δικαιοσύνη για θύματα βίαιων εγκλημάτων, που δημοσιεύτηκαν τον Απρίλιο του 2019, και η ανακεφαλαιωτική έκθεση VOCIARE του δικτύου Victim Support Europe, που δημοσιεύτηκε τον Ιούνιο του 2019.

⁹ Υπόθεση C-38/18, απόφαση του Δικαστηρίου της 29ης Ιουλίου 2019.

της ιταλικής νομοθεσίας κατόπιν σχετικού αιτήματος του κατηγορούμενου σε περίπτωση μεταβολής στη σύνθεση του δικαστηρίου. Το Δικαστήριο διευκρίνισε ότι εθνική νομοθεσία η οποία επιτρέπει στον κατηγορούμενο να ζητήσει την εκ νέου ακρόαση μαρτύρων σε τέτοιες περιπτώσεις ήταν συμβατή με τις σχετικές διατάξεις της οδηγίας.

1.3. Στόχος και πεδίο εφαρμογής της έκθεσης

Όπως προβλέπεται στο άρθρο 29 της οδηγίας, στην παρούσα έκθεση αξιολογείται το κατά πόσον τα κράτη μέλη έχουν λάβει τα απαραίτητα μέτρα για τη συμμόρφωση προς την οδηγία. Η οδηγία για τα δικαιώματα των θυμάτων δεν απαιτεί μόνο τη μεταφορά στην εθνική νομοθεσία. Υποχρεώνει επίσης τα κράτη μέλη να λάβουν μη νομοθετικά μέτρα, όπως η δημιουργία υπηρεσιών γενικής και ειδικής υποστήριξης, και να διασφαλίσουν ότι οι επαγγελματίες του κλάδου και άλλα άτομα που έρχονται σε επαφή με τα θύματα είναι κατάλληλα καταρτισμένα όσον αφορά τα δικαιώματα και τις ανάγκες των θυμάτων. Η αξιολόγηση βασίζεται στην ανάλυση των εθνικών μέτρων μεταφοράς της οδηγίας τα οποία κοινοποιήθηκαν στην Επιτροπή, καθώς και πρόσθετων δεδομένων που γνωστοποιήθηκαν στην Επιτροπή βάσει του άρθρου 28 της οδηγίας.

Η παρούσα έκθεση εστιάζει στις βασικές διατάξεις της οδηγίας που κατατάσσονται στις ακόλουθες ομάδες: 1) πεδίο εφαρμογής και ορισμοί, 2) πρόσβαση σε ενημέρωση, 3) δικονομικά δικαιώματα, 4) πρόσβαση σε υπηρεσίες υποστήριξης, 5) αποκαταστατική δικαιοσύνη και 6) δικαίωμα προστασίας.

Η έκθεση αξιολογεί την κατάσταση σε όλα τα κράτη μέλη που δεσμεύονται από την οδηγία¹⁰.

2. ΓΕΝΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Σύμφωνα με το άρθρο 27, τα κράτη μέλη έπρεπε να μεταφέρουν τις απαιτήσεις της οδηγίας στην εθνική έννομη τάξη τους έως τις 16 Νοεμβρίου 2015. Τον Ιανουάριο του 2016 η Επιτροπή κίνησε διαδικασίες επί παραβάσει κατά 16 κρατών μελών που δεν είχαν κοινοποιήσει τα οικεία μέτρα μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο έως την εν λόγω ημερομηνία¹¹.

Κατά την ημερομηνία δημοσίευσης της παρούσας έκθεσης, τα περισσότερα κράτη μέλη δεν έχουν μεταφέρει πλήρως στο εθνικό τους δίκαιο την οδηγία για τα δικαιώματα των θυμάτων. Οι διαδικασίες επί παραβάσει γι' αυτές τις χώρες βρίσκονται σε εξέλιξη¹².

¹⁰ Η έκθεση περιλαμβάνει το Ηνωμένο Βασίλειο, καθώς καλύπτει περίοδο κατά την οποία η εν λόγω χώρα ήταν κράτος μέλος της ΕΕ και μέρος της μεταβατικής περιόδου κατά τη διάρκεια της οποίας η οδηγία εξακολουθούσε σε να εφαρμόζεται.

¹¹ Βέλγιο, Βουλγαρία, Ιρλανδία, Ελλάδα, Γαλλία, Κροατία, Κύπρος, Λετονία, Λιθουανία, Λουξεμβούργο, Κάτω Χώρες, Αυστρία, Ρουμανία, Σλοβενία, Σλοβακία και Φινλανδία.

¹² Σε εξέλιξη βρίσκονται 21 διαδικασίες επί παραβάσει τις οποίες κίνησε η Επιτροπή για ελλιπή μεταφορά στο εθνικό δίκαιο της οδηγίας για τα δικαιώματα των θυμάτων κατά του Βελγίου, της Βουλγαρίας, της Τσεχίας, της Γερμανίας, της Εσθονίας, της Γαλλίας, της Ιταλίας, της Κροατίας, της Κύπρου, της Λετονίας, της Λιθουανίας, του Λουξεμβούργου, της Ουγγαρίας, της Μάλτας, της Αυστρίας, της Πολωνίας, της Πορτογαλίας, της Ρουμανίας, της Σλοβενίας, της Σλοβακίας, και της Σουηδίας.

3. ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΣΗΜΕΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

3.1. Πεδίο εφαρμογής και ορισμοί (άρθρο 2)

Η οδηγία για τα δικαιώματα των θυμάτων προβλέπει ελάχιστα πρότυπα σχετικά με τα δικαιώματα των θυμάτων. Τα κράτη μέλη μπορούν και ενθαρρύνονται να υπερβούν τα ελάχιστα αυτά πρότυπα.

Στο άρθρο 2 της οδηγίας παρατίθενται ορισμοί των όρων «θύμα», «μέλη της οικογένειας», «παιδί» και «αποκαταστατική δικαιοσύνη».

Η ορθή μεταφορά του ορισμού του θύματος στο εθνικό δίκαιο (που περιλαμβάνει τα μέλη της οικογένειας προσώπου του οποίου ο θάνατος προκλήθηκε από έγκλημα) είναι ιδιαίτερα σημαντική. Καθορίζει το πεδίο εφαρμογής των δικαιωμάτων των προσώπων που προβλέπονται στην οδηγία.

Σε αρκετά κράτη μέλη διαπιστώθηκε έλλειψη συμμόρφωσης με τον ορισμό του όρου «θύμα». Είτε δεν υπήρχε ορισμός του θύματος είτε δεν προσδιοριζόταν το γεγονός ότι τα μέλη της οικογένειας αποθανόντος θύματος χαρακτηρίζονται ως θύματα, με αποτέλεσμα να περιορίζονται τα δικαιώματα των εν λόγω μελών της οικογένειας.

Τα «μέλη της οικογένειας» θύματος του οποίου ο θάνατος δεν προκλήθηκε από έγκλημα έχουν επίσης δικαιώματα βάσει της οδηγίας, ειδικότερα δικαίωμα στην παροχή υποστήριξης και προστασίας. Επιπλέον, σε ορισμένα κράτη μέλη διαπιστώθηκε ελλιπής μεταφορά αυτού του ορισμού.

Η ορθή μεταφορά των ορισμών των όρων «παιδί» και «αποκαταστατική δικαιοσύνη» είναι επίσης σημαντική, καθώς οι όροι αυτοί καθορίζουν τα συγκεκριμένα δικαιώματα των ατόμων. Σε ορισμένα κράτη μέλη διαπιστώθηκε έλλειψη συμμόρφωσης προς τη μεταφορά αυτών των ορισμών στο εθνικό δίκαιο.

3.2. Πρόσβαση στην ενημέρωση (άρθρα 3-7)

Η οδηγία για τα δικαιώματα των θυμάτων περιλαμβάνει γενικές διατάξεις σχετικά με το δικαίωμα πρόσβασης στην ενημέρωση. Περιλαμβάνει το δικαίωμα των θυμάτων να κατανοούν και να γίνονται κατανοητά (άρθρο 3), το δικαίωμα λήψης πληροφοριών σχετικά με τα δικαιώματα των θυμάτων (άρθρο 4), το δικαίωμα λήψης πληροφοριών κατά την υποβολή καταγγελίας και σχετικά με την υπόθεση (άρθρα 5 και 6), και το δικαίωμα διερμηνείας και μετάφρασης (άρθρο 7).

Το άρθρο 3 υποχρεώνει τα κράτη μέλη να λαμβάνουν κατάλληλα μέτρα για να διασφαλίζουν την αποτελεσματική επικοινωνία με τα θύματα. Στην εν λόγω επικοινωνία θα πρέπει να χρησιμοποιείται απλή γλώσσα και να λαμβάνονται υπόψη τα προσωπικά χαρακτηριστικά του θύματος, συμπεριλαμβανομένης τυχόν αναπηρίας.

Η Επιτροπή διαπίστωσε ότι η άσκηση του δικαιώματος των θυμάτων να κατανοούν και να γίνονται κατανοητά είναι προβληματική σε διάφορα κράτη μέλη. Μεταξύ αυτών, ορισμένα κράτη μέλη δεν μετέφεραν στο εθνικό τους δίκαιο την υποχρέωση να βοηθούν ενεργά τα θύματα κατά την επικοινωνία μαζί τους (άρθρο 3). Αρκετά κράτη μέλη δεν μερίμνησαν ώστε στην επικοινωνία να χρησιμοποιείται απλή γλώσσα και να

λαμβάνονται υπόψη τα προσωπικά χαρακτηριστικά του θύματος (άρθρο 3 παράγραφος 2).

Το άρθρο 4 απαιτεί να παρέχεται στα θύματα χωρίς περιττή καθυστέρηση ένα σύνολο πληροφοριών από την πρώτη τους επαφή με τις αρμόδιες αρχές. Η μεταφορά της διάταξης στο εθνικό δίκαιο είναι προβληματική σε ορισμένα κράτη μέλη, ειδικότερα όσον αφορά την απαίτηση παροχής των πληροφοριών από την πρώτη επαφή με τις αρμόδιες αρχές. Επιπλέον, η Επιτροπή διαπίστωσε ορισμένα ζητήματα όσον αφορά την πρακτική εφαρμογή αυτής της διάταξης. Για την αποτελεσματική εκπλήρωση της υποχρέωσης βάσει του άρθρου 4, οι αρμόδιες αρχές πρέπει να είναι άρτια καταρτισμένες όσον αφορά τον τρόπο και τον χρόνο ενημέρωσης των θυμάτων σχετικά με τα δικαιώματά τους.

Βάσει του άρθρου 5, τα θύματα έχουν δικαίωμα να λαμβάνουν έγγραφο αποδεικτικό της καταγγελίας τους και να υποβάλλουν καταγγελία σε γλώσσα την οποία κατανοούν. Σε αρκετά κράτη μέλη διαπιστώθηκαν ελλείψεις όσον αφορά τη μεταφορά αυτού του άρθρου στο εθνικό δίκαιο. Ένα κράτος μέλος δεν έχει μεταφέρει την απαίτηση που παρέχει στα θύματα τη δυνατότητα να λαμβάνουν την αναγκαία γλωσσική βοήθεια κατά την υποβολή της καταγγελίας (άρθρο 5 παράγραφος 2). Δύο κράτη μέλη δεν έχουν μεταφέρει την απαίτηση για μετάφραση του εγγράφου αποδεικτικού της καταγγελίας (άρθρο 5 παράγραφος 3). Ορισμένα άλλα κράτη μέλη περιόρισαν την παροχή μετάφρασης σε θύματα συγκεκριμένων εγκλημάτων ή παρέχουν τη μετάφραση κατόπιν αιτήματος των θυμάτων.

Βάσει του άρθρου 6 τα θύματα έχουν δικαίωμα να λαμβάνουν πληροφορίες σχετικά με την υπόθεσή τους κατά τη διάρκεια της ποινικής διαδικασίας. Στόχος της διάταξης αυτής είναι να διασφαλιστεί ότι τα θύματα είναι σε θέση να συμμετέχουν στη διαδικασία και να ενημερώνονται σχετικά με πιθανούς κινδύνους για την ασφάλειά τους, για παράδειγμα, σε περίπτωση αποφυλάκισης ή διαφυγής του δράστη. Σε μεγάλο αριθμό κρατών μελών διαπιστώθηκαν ζητήματα συμμόρφωσης. Σε ορισμένα από αυτά τα κράτη μέλη δεν υπήρχε σαφής απαίτηση ενημέρωσης των θυμάτων όσον αφορά το δικαίωμά τους να ζητήσουν πληροφορίες σχετικά με την απόφαση να μη δοθεί συνέχεια στην υπόθεση. Σε δύο κράτη μέλη δεν προβλεπόταν απαίτηση παροχής αυτών των πληροφοριών κατόπιν αιτήματος του θύματος. Σε έναν μικρό αριθμό κρατών μελών τα θύματα δεν ενημερώνονται σχετικά με τη φύση των κατηγοριών κατά του δράστη (άρθρο 6 παράγραφος 1). Ορισμένα κράτη μέλη δεν συμμορφώνονται με την απαίτηση παροχής πληροφοριών στα θύματα σχετικά με την πορεία της ποινικής διαδικασίας. Δύο από αυτά δεν έχουν μεταφέρει την εν λόγω απαίτηση στο εθνικό τους δίκαιο, ενώ τα υπόλοιπα δεν μεριμνούν για την παροχή αυτών των πληροφοριών καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας.

Δύο κράτη μέλη δεν έχουν μεταφέρει στο εθνικό τους δίκαιο το άρθρο 6 παράγραφος 3 της οδηγίας. Οι αρμόδιες αρχές αυτών των κρατών μελών δεν παρέχουν στα θύματα τους λόγους ή σύντομη περίληψη των λόγων της απόφασης σχετικά με την υπόθεση.

Η μεταφορά στο εθνικό δίκαιο της υποχρέωσης βάσει της οποίας τα θύματα θα πρέπει να ενημερώνονται σχετικά με την αποφυλάκιση ή την απόδραση του δράστη (άρθρο 6 παράγραφος 5) εγείρει ανησυχία σε αρκετά κράτη μέλη. Τα περισσότερα από αυτά τα κράτη μέλη δεν έχουν μεταφέρει στο εθνικό τους δίκαιο την απαίτηση βάσει της οποίας

τα θύματα πρέπει να ενημερώνονται «χωρίς περιττή καθυστέρηση» σχετικά με το ζήτημα αυτό. Επιπλέον, ορισμένα κράτη μέλη δεν έχουν μεταφέρει στο εθνικό τους δίκαιο την απαίτηση να ενημερώνονται τα θύματα σχετικά με μέτρα προστασίας σε περίπτωση αποφυλάκισης ή απόδρασης του δράστη.

Το δικαίωμα διερμηνείας και μετάφρασης για τα θύματα που δεν ομιλούν τη γλώσσα της ποινικής διαδικασίας προβλέπεται στο άρθρο 7. Το δικαίωμα αυτό πρέπει να παρέχεται στα θύματα δωρεάν και κατόπιν σχετικού αιτήματός τους.

Στην πλειονότητα των κρατών μελών διαπιστώθηκαν ελλείψεις όσον αφορά τη μεταφορά του άρθρου 7 στο εθνικό δίκαιο. Σε ένα κράτος μέλος η μεταφορά στο εθνικό δίκαιο είναι ελλιπής, καθώς προβλέπει την παροχή διερμηνείας μόνο στο πλαίσιο της διαδικασίας ενώπιον του δικαστηρίου (άρθρο 7 παράγραφος 1). Σε αρκετά κράτη μέλη διαπιστώθηκαν ζητήματα συμμόρφωσης που αφορούν τη μη μεταφορά στο εθνικό δίκαιο του άρθρου 7 παράγραφος 2 σχετικά με τη χρήση τηλεδιάσκεψης. Σε ορισμένα κράτη μέλη διαπιστώθηκαν ανεπάρκειες όσον αφορά τη μεταφορά στο εθνικό δίκαιο της απαίτησης παροχής στα θύματα μετάφρασης των πληροφοριών που είναι ουσιώδεις για την άσκηση των δικαιωμάτων τους (άρθρο 7 παράγραφος 3). Οι ανεπάρκειες αυτές αφορούν κυρίως την έλλειψη μετάφρασης των λόγων της σχετικής απόφασης.

Ένας μικρός αριθμός κρατών μελών δεν έχουν μεταφέρει στο εθνικό τους δίκαιο το δικαίωμα των θυμάτων να υποβάλλουν αιτιολογημένη αίτηση για τον χαρακτηρισμό εγγράφου ως ουσιώδους (άρθρο 7 παράγραφος 5). Σε αρκετά κράτη μέλη διαπιστώθηκαν ζητήματα μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο του άρθρου 7 παράγραφος 7 όσον αφορά την αξιολόγηση από τις αρμόδιες αρχές του αν τα θύματα χρειάζονται διερμηνεία και μετάφραση. Τα περισσότερα δεν έχουν μεταφέρει στο εθνικό τους δίκαιο αυτή την απαίτηση. Επιπλέον, ορισμένα κράτη μέλη δεν παρέχουν δυνατότητα προσβολής της απόφασης για τη μη παροχή διερμηνείας ή μετάφρασης.

3.3. Δικονομικά δικαιώματα (άρθρα 10, 11, 13, 16 και 17)

Αρκετές σχετικές με τα δικονομικά δικαιώματα διατάξεις της οδηγίας για τα δικαιώματα των θυμάτων αφορούν τον ρόλο τον οποίο διαδραματίζουν τα θύματα στο σύστημα ποινικής δικαιοσύνης ορισμένου κράτους μέλους. Ο ρόλος αυτός ποικίλλει στα διάφορα κράτη μέλη. Ως εκ τούτου, το ακριβές πεδίο εφαρμογής των δικονομικών δικαιωμάτων των θυμάτων διαφέρει μεταξύ των κρατών μελών.

Στόχος του άρθρου 10 της οδηγίας είναι να διασφαλιστεί ότι όλα τα θύματα έχουν τη δυνατότητα να παρέχουν πληροφορίες, απόψεις ή αποδεικτικά στοιχεία καθ' όλη τη διάρκεια της ποινικής διαδικασίας. Οι εφαρμοστέοι δικονομικοί κανόνες ρυθμίζονται από το εθνικό δίκαιο. Σε ορισμένα κράτη μέλη διαπιστώθηκαν ζητήματα συμμόρφωσης, τα οποία αφορούν κυρίως την έλλειψη αναγκαίων διασφαλίσεων για τις ακροάσεις παιδιών θυμάτων (άρθρο 10 παράγραφος 1).

Το άρθρο 11 ορίζει τα δικαιώματα των θυμάτων σε περίπτωση απόφασης για τη μη άσκηση δίωξης. Ένας μικρός αριθμός κρατών μελών δεν έχουν μεταφέρει πλήρως στο εθνικό τους δίκαιο αυτή τη διάταξη. Για παράδειγμα, ορισμένα κράτη μέλη δεν προβλέπουν την παροχή επαρκών πληροφοριών στα θύματα προκειμένου να

αποφασίσουν αν θα ζητήσουν να επανεξετασθεί η απόφαση μη άσκησης δίωξης (άρθρο 11 παράγραφος 3).

Το άρθρο 13 σχετικά με την πρόσβαση σε νομική συνδρομή έχει μεταφερθεί πλήρως από τα περισσότερα κράτη μέλη στο εθνικό τους δίκαιο. Ωστόσο, θα πρέπει να σημειωθεί ότι η διάταξη αυτή παραπέμπει στο εθνικό δίκαιο όσον αφορά τον καθορισμό των όρων ή των δικονομικών κανόνων υπό τους οποίους τα θύματα δικαιούνται πρόσβαση σε νομική συνδρομή. Ως εκ τούτου, η διάταξη αυτή δεν εναρμονίζει τους όρους υπό τους οποίους τα θύματα έχουν πρόσβαση σε νομική συνδρομή.

Το άρθρο 16 της οδηγίας θεσπίζει δικαίωμα απόφασης για τη χορήγηση αποζημίωσης από τον δράστη στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας. Όλα τα κράτη μέλη εκτός από ένα συμμορφώνονται με αυτή την απαίτηση. Τα κράτη μέλη υποχρεούνται επίσης να προωθούν μέτρα που ενθαρρύνουν την παροχή επαρκούς αποζημίωσης στο θύμα από μέρους του δράστη (άρθρο 16 παράγραφος 2). Τα περισσότερα κράτη μέλη έχουν μεταφέρει στο εθνικό τους δίκαιο αυτή την απαίτηση.

Το άρθρο 17 παράγραφος 1 υποχρεώνει τα κράτη μέλη να μειώσουν τις δυσκολίες για θύμα που κατοικεί σε κράτος μέλος διαφορετικό από εκείνο της τέλεσης της αξιόποινης πράξης. Ορισμένα κράτη μέλη δεν έχουν μεταφέρει στο εθνικό τους δίκαιο αυτή την απαίτηση.

Διαπιστώθηκαν επίσης ελλείψεις όσον αφορά τη διασφάλιση της αμελλητί διαβίβασης της καταγγελίας στο κράτος μέλος όπου τελέσθηκε η αξιόποινη πράξη (άρθρο 17 παράγραφος 3). Αρκετά κράτη μέλη δεν διαθέτουν διατάξεις για τον σκοπό αυτό.

3.4. Πρόσβαση των θυμάτων σε υπηρεσίες υποστήριξης (άρθρα 8 και 9)

Σκοπός των άρθρων 8 και 9 είναι να διασφαλιστεί ότι τα θύματα έχουν πρόσβαση σε υπηρεσίες γενικής και ειδικής υποστήριξης ανάλογα με τις ανάγκες τους. Οι υπηρεσίες πρέπει να είναι εμπιστευτικές, δωρεάν και να ενεργούν προς το συμφέρον των θυμάτων πριν, κατά και, για εύλογο χρονικό διάστημα, μετά την ποινική διαδικασία. Τα μέλη της οικογένειας έχουν πρόσβαση σε υπηρεσίες υποστήριξης ανάλογα με τις ανάγκες τους και με τη βαρύτητα της βλάβης που υπέστησαν.

Όσον αφορά τη μεταφορά του άρθρου 8 παράγραφος 1 σχετικά με το δικαίωμα σε υπηρεσίες γενικής υποστήριξης, ορισμένα κράτη μέλη δεν το έχουν μεταφέρει πλήρως στο εθνικό τους δίκαιο. Πολλά κράτη μέλη περιορίζουν την πρόσβαση σε τέτοιες υπηρεσίες σε θύματα ενδοοικογενειακής βίας ή θύματα εμπορίας ανθρώπων. Ωστόσο, στην πράξη τα θύματα ενδοοικογενειακής βίας δεν λαμβάνουν αποτελεσματική υποστήριξη και προστασία σε αρκετά κράτη μέλη. Επιπλέον, δεν προβλέπουν όλα τα κράτη μέλη δικαίωμα σε υπηρεσίες υποστήριξης για τα μέλη της οικογένειας θυμάτων.

Αρκετά κράτη μέλη δεν έχουν μεταφέρει στο εθνικό τους δίκαιο την υποχρέωση των αρμόδιων αρχών να παραπέμπουν τα θύματα σε υπηρεσίες υποστήριξης (άρθρο 8 παράγραφος 2). Σε αυτά τα κράτη μέλη είτε δεν παραπέμπονται τα θύματα σε υπηρεσίες υποστήριξης θυμάτων ή παραπέμπεται μόνο μια συγκεκριμένη κατηγορία θυμάτων (π.χ. θύματα ενδοοικογενειακής βίας). Παρόμοια προβλήματα μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο διαπιστώθηκαν σε σχέση με το άρθρο 8 παράγραφος 3, το οποίο

υποχρεώνει τα κράτη μέλη να προβλέψουν δωρεάν και εμπιστευτικές υπηρεσίες ειδικής υποστήριξης. Ορισμένα κράτη μέλη είτε δεν έχουν μεταφέρει στο εθνικό τους δίκαιο αυτή τη διάταξη είτε την έχουν μεταφέρει ελλιπώς. Για παράδειγμα, ορισμένα κράτη μέλη προβλέπουν τέτοιου είδους υπηρεσίες μόνο για θύματα ενδοοικογενειακής βίας ή παιδιά θύματα.

Σε ορισμένα κράτη μέλη διαπιστώθηκαν ζητήματα όσον αφορά τη μεταφορά στο εθνικό δίκαιο της υποχρέωσης σύμφωνα με την οποία η πρόσβαση σε υπηρεσίες υποστήριξης θυμάτων δεν θα πρέπει να εξαρτάται από την υποβολή επίσημης καταγγελίας από το θύμα (άρθρο 8 παράγραφος 5). Για παράδειγμα, σε ένα κράτος μέλος μόνο τα θύματα ενδοοικογενειακής βίας έχουν πρόσβαση σε υπηρεσίες υποστήριξης χωρίς καταγγελία εγκλήματος στην αστυνομία.

Στο άρθρο 9 παράγραφος 1 παρατίθενται οι ελάχιστες υπηρεσίες που πρέπει να παρέχονται από τις υπηρεσίες υποστήριξης θυμάτων. Ορισμένα κράτη μέλη δεν έχουν μεταφέρει στη νομοθεσία τους αυτή τη διάταξη. Ωστόσο, η Επιτροπή εντόπισε μη νομοθετικά μέτρα για την εφαρμογή αυτής της διάταξης.

Όσον αφορά την πρόσβαση σε κέντρα υποδοχής ή άλλη κατάλληλη προσωρινή στέγαση για θύματα που χρειάζονται ασφαλή τόπο παραμονής και την παροχή στοχευμένης υποστήριξης για τα θύματα με ειδικές ανάγκες (άρθρο 9 παράγραφος 3), η Επιτροπή διαπίστωσε ζητήματα εφαρμογής σε αρκετά κράτη μέλη. Σε αυτά περιλαμβάνονται κυρίως προβλήματα στην πρακτική εφαρμογή, όπως η διαθεσιμότητα κέντρων υποδοχής για τα θύματα ορισμένων ειδών εγκλημάτων και ο ανεπαρκής αριθμός κέντρων υποδοχής.

3.5. Αποκαταστατική δικαιοσύνη (άρθρο 12)

Σκοπός του άρθρου αυτού είναι να διασφαλιστεί ότι εάν ένα κράτος μέλος παρέχει υπηρεσίες αποκαταστατικής δικαιοσύνης, εφαρμόζονται οι αναγκαίες διασφαλίσεις για την αποφυγή της περαιτέρω θυματοποίησης των θυμάτων.

Η οδηγία δεν υποχρεώνει τα κράτη μέλη να θεσπίσουν τέτοιες υπηρεσίες. Είκοσι τέσσερα κράτη μέλη προβλέπουν υπηρεσίες αποκαταστατικής δικαιοσύνης. Η αξιολόγηση που ακολουθεί αφορά μόνο αυτά τα κράτη μέλη.

Μεγάλος αριθμός των οικείων κρατών μελών δεν έχουν μεταφέρει πλήρως στο εθνικό τους δίκαιο μία ή περισσότερες από τις ελάχιστες προϋποθέσεις για την παροχή αποκαταστατικής δικαιοσύνης που παρατίθενται στο άρθρο 12 παράγραφος 1. Παραδείγματα ελλειπών ή εσφαλμένης μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο αποτελούν η έλλειψη της υποχρέωσης να παρέχουν τα θύματα εν επιγνώσει συναίνεση για τη συμμετοχή στη διαδικασία ή η έλλειψη διασφάλισης της ενημέρωσης των θυμάτων σχετικά με την πιθανή έκβαση της διαδικασίας.

Όσον αφορά τη διευκόλυνση της παραπομπής υποθέσεων σε υπηρεσίες αποκαταστατικής δικαιοσύνης (άρθρο 12 παράγραφος 2), για ορισμένα κράτη μέλη διαπιστώθηκε ότι δεν εφαρμόζουν συγκεκριμένα μέτρα.

3.6. Δικαίωμα προστασίας των θυμάτων (άρθρα 18-24)

Σκοπός των άρθρων 18-24 είναι να διασφαλιστεί η προστασία των θυμάτων, συμπεριλαμβανομένης της αναγνώρισης των θυμάτων με ειδικές ανάγκες προστασίας.

Το άρθρο 18 υποχρεώνει τα κράτη μέλη να διασφαλίσουν τη διαθεσιμότητα ευρέος φάσματος μέτρων προστασίας για την προστασία των θυμάτων και των μελών της οικογένειάς τους από δευτερογενή και επαναλαμβανόμενη θυματοποίηση, εκφοβισμό και αντεκδίκηση. Υποχρεώνει επίσης τα κράτη μέλη να προστατεύουν τα θύματα και τα μέλη της οικογένειάς τους από σωματική, συναισθηματική ή ψυχολογική βλάβη. Το άρθρο 18 εφαρμόζεται σε όλα τα θύματα και σε όλα τα μέλη της οικογένειάς τους. Ζητήματα συμμόρφωσης εντοπίστηκαν σε λιγότερα από τα μισά κράτη μέλη, κυρίως λόγω της απουσίας ειδικών μέτρων για την προστασία των μελών της οικογένειας. Σε ορισμένα κράτη μέλη, τα σχετικά μέτρα δεν είναι διαθέσιμα σε όλα τα θύματα ή στα διαθέσιμα μέτρα δεν περιλαμβάνεται η προστασία από τους κινδύνους της συναισθηματικής ή ψυχολογικής βλάβης.

Η οδηγία απαιτεί να αποφεύγονται οι επαφές μεταξύ του θύματος και του δράστη και να περιληφθούν στον σχεδιασμό όλων των νέων δικαστικών κτηρίων χωριστοί χώροι αναμονής για τα θύματα (άρθρο 19). Σε περισσότερα από τα μισά κράτη μέλη διαπιστώθηκαν ελλείψεις στη μεταφορά της συγκεκριμένης διάταξης, αν και ορισμένα κράτη μέλη εκπληρώνουν αυτή την απαίτηση με πρακτικά, μη νομοθετικά μέτρα.

Στόχος του άρθρου 20 είναι η αποτροπή της δευτερογενούς θυματοποίησης των θυμάτων κατά τη διάρκεια της ποινικής έρευνας. Περισσότερα από τα μισά κράτη μέλη είτε έχουν περιορίσει το πεδίο εφαρμογής αυτού του άρθρου ή δεν το έχουν μεταφέρει καθόλου στο εθνικό τους δίκαιο. Ως εκ τούτου, για παράδειγμα, διάφορα κράτη μέλη δεν έχουν μεταφέρει την απαίτηση για περιορισμό των ιατρικών εξετάσεων των θυμάτων στο ελάχιστο. Σε ορισμένα κράτη μέλη, η υποχρέωση περιορισμού του αριθμού των εξετάσεων στο ελάχιστο προβλέπεται μόνο για συγκεκριμένα θύματα (παιδιά ή θύματα με ειδικές ανάγκες προστασίας).

Στόχος του άρθρου 21 είναι να διασφαλιστεί το δικαίωμα προστασίας της ιδιωτικής ζωής των θυμάτων. Δύο κράτη μέλη δεν έχουν μεταφέρει καθόλου τη διάταξη αυτή στο εθνικό τους δίκαιο, ενώ λιγότερα από τα μισά την έχουν μεταφέρει μόνο εν μέρει.

Το άρθρο 22 είναι ιδιαίτερα σημαντικό διότι ορίζει ότι κάθε θύμα έχει δικαίωμα σε ατομική αξιολόγηση των αναγκών προστασίας του. Σκοπός του είναι να προσδιοριστεί αν ένα θύμα είναι ιδιαίτερα ευάλωτο σε δευτερογενή και επαναλαμβανόμενη θυματοποίηση, εκφοβισμό και/ή αντεκδίκηση, και να προστατευτεί ανάλογα με τις ατομικές του ανάγκες.

Σε αρκετά κράτη μέλη δεν εφαρμόζεται ή εφαρμόζεται μόνο εν μέρει η απαίτηση διενέργειας της εν λόγω αξιολόγησης. Αυτό επηρεάζει τη συνολική συμμόρφωση με τις διατάξεις σχετικά με τη λήψη ειδικών μέτρων προστασίας βάσει των άρθρων 23 και 24 τα οποία βασίζονται στην ατομική αξιολόγηση.

Επιπλέον, λιγότερα από τα μισά κράτη μέλη δεν έχουν μεταφέρει ή έχουν μεταφέρει μόνο εν μέρει το άρθρο 22 παράγραφος 3 στο εθνικό τους δίκαιο. Σε αυτή τη διάταξη παρατίθενται οι περιπτώσεις που χρήζουν ιδιαίτερης προσοχής κατά την αξιολόγηση του ευάλωτου χαρακτήρα των θυμάτων. Για παράδειγμα, σε ορισμένα κράτη μέλη η

διαδικασία ατομικής αξιολόγησης δεν λαμβάνει υπόψη το γεγονός ότι ένα έγκλημα οφείλεται σε προκαταλήψεις ή διακρίσεις.

Ορισμένα άλλα κράτη μέλη δεν έχουν μεταφέρει πλήρως στο εθνικό δίκαιό τους την απαίτηση του άρθρου 22 παράγραφος 4, σύμφωνα με την οποία τεκμαίρεται πάντα ότι τα παιδιά θύματα έχουν ειδικές ανάγκες προστασίας. Για παράδειγμα, σε ένα από αυτά τα κράτη μέλη η νομοθεσία περιορίζει το τεκμήριο σε παιδιά θύματα μόνο ορισμένων κατηγοριών αξιόποινων πράξεων.

Το άρθρο 23 καθορίζει ειδικά μέτρα προστασίας για θύματα των οποίων οι ειδικές ανάγκες προστασίας έχουν προσδιοριστεί μέσω ατομικής αξιολόγησης. Τα θύματα πρέπει να έχουν στη διάθεσή τους αυτά τα μέτρα προστασίας κατά τη διάρκεια της ποινικής έρευνας και της διαδικασίας ενώπιον του δικαστηρίου.

Αρκετά κράτη μέλη δεν συμμορφώνονται με αυτή την απαίτηση, καθώς δεν έχουν μεταφέρει στο εθνικό τους δίκαιο ένα ή περισσότερα προβλεπόμενα μέτρα ή τα έχουν μεταφέρει ελλιπώς. Η εν λόγω ελλιπής μεταφορά απορρέει, για παράδειγμα, από τον περιορισμό της διαθεσιμότητας της ειδικής προστασίας σε παιδιά ή σε θύματα σεξουαλικής βίας. Επιπλέον, σε αρκετά κράτη μέλη δεν χρησιμοποιούνται αποτελεσματικά τεχνολογίες επικοινωνιών κατά τη διάρκεια της διαδικασίας ενώπιον του δικαστηρίου ως μέσο αποφυγής της επαφής μεταξύ των θυμάτων και των δραστών.

Το άρθρο 24 προβλέπει ειδικά μέτρα προστασίας που πρέπει να είναι στη διάθεση των παιδιών θυμάτων. Σε ορισμένα κράτη μέλη διαπιστώθηκαν ζητήματα συμμόρφωσης και προβλήματα στην πρακτική εφαρμογή αυτών των μέτρων. Για παράδειγμα, οι διατάξεις για τη μαγνητοσκόπηση των εξετάσεων περιορίζονται σε παιδιά που είναι θύματα ορισμένων ειδών εγκλημάτων (άρθρο 24 παράγραφος 1).

Σύμφωνα με το άρθρο 24 παράγραφος 2, όταν η ηλικία του θύματος είναι αβέβαιη και υπάρχουν λόγοι να πιστεύεται ότι πρόκειται για παιδί, πρέπει να τεκμαίρεται ότι το θύμα είναι παιδί. Ορισμένα κράτη μέλη δεν έχουν μεταφέρει στο εθνικό τους δίκαιο αυτή τη διάταξη, αν και κάποια διασφαλίζουν τα ανωτέρω μέσω μη νομοθετικών μέτρων. Η μεταφορά στο εθνικό δίκαιο φαίνεται προβληματική σε έναν μικρό αριθμό άλλων κρατών μελών. Για παράδειγμα, ορισμένα εφαρμόζουν το τεκμήριο αυτό μόνο σε θύματα των πλέον σοβαρών εγκλημάτων, όπως η εμπορία ανθρώπων ή η σεξουαλική κακοποίηση.

4. ΣΥΛΛΟΓΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Σύμφωνα με την οδηγία, τα κράτη μέλη γνωστοποιούν στην Επιτροπή έως τις 16 Νοεμβρίου 2017 και εν συνεχεία ανά τριετία τα διαθέσιμα δεδομένα που καταδεικνύουν τον τρόπο με τον οποίο τα θύματα έχουν πρόσβαση στα δικαιώματα τα οποία θεσπίζονται στην οδηγία (άρθρο 28). Στα δεδομένα πρέπει να περιλαμβάνονται τουλάχιστον ο αριθμός και η φύση των καταγγελλόμενων εγκλημάτων και, εφόσον τα δεδομένα αυτά είναι γνωστά και διαθέσιμα, ο αριθμός και η ηλικία και το φύλο των θυμάτων (αιτιολογική σκέψη 64).

Μόνο 4 κράτη μέλη παρείχαν τα σχετικά στατιστικά δεδομένα έως τις 16 Νοεμβρίου 2017. Στις 15 Νοεμβρίου 2017 η Επιτροπή απέστειλε ερωτηματολόγιο στα κράτη μέλη ζητώντας τις προαναφερόμενες πληροφορίες για το έτος 2016 έως τις 16 Ιανουαρίου

2018. Είκοσι κράτη μέλη απάντησαν στο ερωτηματολόγιο, αλλά τα περισσότερα απάντησαν μόνο σε ορισμένες ερωτήσεις.

Σύμφωνα με τα στατιστικά δεδομένα για το 2016, που παρασχέθηκαν από 18 κράτη μέλη, καταγγέλθηκαν στην αστυνομία συνολικά 26 304 808 εγκλήματα. Στα εγκλήματα με τις περισσότερες καταγγελίες περιλαμβάνονται αδικήματα κλοπής και φθοράς ξένης ιδιοκτησίας.

Από τα στατιστικά δεδομένα που υποβλήθηκαν από 18 κράτη μέλη προκύπτει ότι 11 120 123 άτομα κατήγγειλαν κάποιο έγκλημα το 2016. Τα διαθέσιμα δεδομένα δείχνουν ότι περίπου το 40 % των θυμάτων των καταγγελλθέντων εγκλημάτων είναι γυναίκες. Η Γαλλία αναφέρει ιδιαίτερα υψηλό ποσοστό γυναικών που έχουν πέσει θύματα καταγγελλθέντων εγκλημάτων (62 %). Σε όλα τα κράτη μέλη που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο, κάτω από το 10 % των θυμάτων των καταγγελλθέντων εγκλημάτων είναι παιδιά.

5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Η οδηγία για τα δικαιώματα των θυμάτων του 2012 αποτελεί τη βασική πράξη της πολιτικής της ΕΕ για τα δικαιώματα των θυμάτων. Προβλέπει φιλόδοξους κανόνες οι οποίοι μπορούν να βελτιώσουν την κατάσταση των θυμάτων στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, από την παρούσα αξιολόγηση προκύπτει ότι δεν έχει αξιοποιηθεί ακόμη το πλήρες δυναμικό της οδηγίας. Η εφαρμογή της οδηγίας δεν είναι ικανοποιητική. Αυτό οφείλεται ιδίως στην ελλιπή και/ή εσφαλμένη μεταφορά στο εθνικό δίκαιο.

Η παρούσα έκθεση εγείρει επίσης πολλές ανησυχίες σχετικά με την πρακτική εφαρμογή της οδηγίας. Στα περισσότερα κράτη μέλη διαπιστώθηκαν ελλείψεις στην εφαρμογή ορισμένων βασικών διατάξεων της οδηγίας, όπως η πρόσβαση σε ενημέρωση, υπηρεσίες υποστήριξης και προστασία ανάλογα με τις ατομικές ανάγκες των θυμάτων. Φαίνεται ότι οι διατάξεις που αφορούν τα δικονομικά δικαιώματα και την αποκαταστατική δικαιοσύνη είναι λιγότερο προβληματικές.

Η Επιτροπή συνεργάζεται στενά με τα κράτη μέλη για την αντιμετώπιση των δυσκολιών που εντοπίστηκαν. Επιπλέον, η Επιτροπή προωθεί την ορθή εφαρμογή της οδηγίας μέσω χρηματοδοτικής στήριξης¹³. Για παράδειγμα, το Ευρωπαϊκό Δίκτυο για τα δικαιώματα των θυμάτων¹⁴, το οποίο δημιουργήθηκε με επιχορήγηση της ΕΕ, αποτελεί φόρουμ εθνικών εμπειρογνομόνων οι οποίοι ανταλλάσσουν βέλτιστες πρακτικές και συζητούν την ορθή εφαρμογή της οδηγίας.

Επί του παρόντος βρίσκονται σε εξέλιξη διαδικασίες επί παραβάσει για ελλιπή μεταφορά στο εθνικό δίκαιο κατά των περισσότερων κρατών μελών. Εάν κριθεί αναγκαίο, η Επιτροπή θα κινήσει περαιτέρω διαδικασίες επί παραβάσει για εσφαλμένη μεταφορά στο εθνικό δίκαιο και/ή εσφαλμένη πρακτική εφαρμογή.

¹³ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1382/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013, για τη θέσπιση του Προγράμματος «Δικαιοσύνη», για την περίοδο 2014-2020 (ΕΕ L 354 της 28.12.2013, σ. 73-83), <https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/programmes/just>.

¹⁴ <https://envr.eu/>.

